

**УТВЪРЖДАВАМ:
МАРИЯ ГРАМОВА
ДИРЕКТОР**

**МЕХАНИЗЪМ
за осигуряване на подкрепа за личностно развитие
на учениците в ПГХТ “Акад. Н. Неделчев“ – Сливен
2025-2026 учебна година**

I. Въведение в образователната политика за осигуряването на подкрепа за личностно развитие на учениците

Настоящият Механизъм за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на учениците в ПГХТ „Акад. Н. Неделчев“ – Сливен е изготвен на основание чл.174, ал.2, т.1 от ЗПУО и е в съответствие с Наредбата за приобщаващото образование. Документът е приет на заседание на педагогическия съвет с протокол № 12 / 11.VII. 2025г. и е утвърден със заповед на директора на училището.

II. Принципи, ценности, философия

Развитието на училищната общност в ПГХТ “Акад. Н. Неделчев“ – Сливен се основава на разбирането за мисията на съвременното училище да постигне осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всеки ученик и на разнообразието от потребностите на всички ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участието им във всички аспекти на живота на общността.

Приемането на ценността на всяко различие и правото на всеки ученик на образование, подкрепа, изява и развитие е институционална ценност, която се приема и отстоява от всички участници в образователния процес.

Важен принцип в дейността на училището е гарантирането на право на достъп на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от индивидуалните потребности.

Механизмът е елемент от цялостната политика на ПГХТ“ Акад. Н. Неделчев“ – Сливен за подкрепа за личностно развитие на учениците в съответствие с ДОС за приобщаващото образование.

III. Цел и задачи

Основна цел на Механизма е да утвърди единен модел на взаимодействие на всички участници в образователния процес за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците.

Механизмът цели да допринесе за по-доброто организиране, координиране и сътрудничество между всички педагогически специалисти в предоставянето на подкрепа за личностно развитие. Негова неделима част е алгоритъмът за прилагането му.

Основна задача на педагогическия екип на ПГХТ “Акад. Н. Неделчев” – Сливен е прилагане на цялостен училищен подход при предоставянето на обща подкрепа за личностно развитие, като полага последователни и координирани усилия за идентифициране потребностите от подкрепа на всеки ученик и при необходимост да осъществява допълнителна подкрепа на отделни ученици, да участва в създаването на подкрепяща среда в училището.

В ПГХТ “Акад. Н. Неделчев” – Сливен приоритетно се работи в следните направления:

а/ превенция – ранно оценяване, превенция на обучителните затруднения и проблемното поведение, риск от ранно отпадане;

б/ идентифициране на различията – ученици в риск; преценяване на необходимата обща или допълнителна подкрепа за личностно развитие;

в/ интервенция – психологическа подкрепа на ученици в риск; консултиране на ученици, учители, родители и др.

IV. Система за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие от педагогическите специалисти

Общата подкрепа за личностно развитие е предназначена за всички ученици, предоставя се от учителите и от другите педагогически специалисти. Насочена е към развитие на потенциала на всеки ученик.

Общата подкрепа за личностно развитие в училището, която е насочена към всички ученици в класа, гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на училището и включва:

- ✓ Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- ✓ Допълнително обучение по учебни предмети;
- ✓ Допълнително консултиране по учебни предмети;
- ✓ Кариерно ориентиране на учениците;
- ✓ Занимания по интереси
- ✓ Библиотечно-информационно обслужване;
- ✓ Грижа за здравето;
- ✓ Поощряване с морални и материални награди;
- ✓ Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- ✓ Дейности за превенция на обучителните затруднения

1. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти е насочена към:

А) обсъждане на дейностите за обща подкрепа, в които се включват учениците – обмен на информация и на добри педагогически практики с цел за подобряване на работата на учителите с учениците от класа.

Б) провеждане на регулярни срещи за обсъждане на информация за обучението и развитието на учениците;

В) Определяне на конкретни дейности от общата подкрепа само за отделни ученици, насочени към превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;

Г) Определяне на конкретни дейности от общата подкрепа само за отделни ученици, насочени към превенция на обучителните затруднения.

Екипната работа между учителите и другите педагогически специалисти включва: обсъждане на информацията от входното ниво, набелязване на мерки и оценка на напредъка.

По време на срещите се води протокол, който се подписва от всички участници в срещата и се съхранява от координатора на училището.

Графикът на срещите се прилага към годишния план за дейността на училището и се актуализира при необходимост.

2.Превенцията на обучителните затруднения в училището включва:

А) Екипната работа между учителите и другите педагогически специалисти с цел споделяне и обсъждане на информация за идентифициране на обучителни затруднения и набелязване на конкретни мерки за преодоляването им: допълнително обучение по учебните предмети, по които конкретен ученик има затруднения и консултиране.

Б) Допълнително обучение по отделен учебен предмет с акцент върху обучените по български език, включително ограмотвяване на ученици, за които българският език не е майчин.

В)Допълнително обучение по учебни предмети, насочено към ученици, които имат системни пропуски по даден учебен предмет. За провеждане на допълнителното обучение директорът на училището уведомява родителите, които са задължени да осигурят присъствието на ученика.

Г) Консултирането по учебни предмети, достъпно за всички ученици и се провежда извън редовните учебни часове от учителите по предмети ежеседмично в рамките на учебната година по утвърден от директора график съответно за първия и за втория учебен срок. Класните ръководители информират родителите за възможностите за допълнително консултиране по учебните предмети.

3. Кариерното ориентиране в училищното образование включва взаимно допълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование/професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда.

Формите за кариерно ориентиране в училищното образование са индивидуалното и груповото информиране и консултиране, индивидуалната и груповата работа и работата по програми за кариерно ориентиране и се прилагат, както следва:

А)Информиране за:

Видовете подготовка в училищното образование, специалностите от професии;

Институциите в системата на предучилищното и училищното образование, професионалното образование и обучение и висшето образование и условията и реда за прием на ученици и студенти;

Динамиката и потребностите на пазара на труда.

Б) Консултирането е насочено към:

Разкриване на интереси, нагласи и мотивация за избора на образование и професия;

Формиране на умения за планиране на учебното и личното време;

Формиране на умения за планиране на кариерното развитие;

Преодоляване на грешки, свързани с избора на образование и професия от учениците;

Решаване на вътрешни и външни конфликти, свързани с възможностите за образователна, професионална и личностна реализация.

В) Индивидуалната и груповата работа се отнася до:

Подобряване на мотивацията на учениците за учене и професионална реализация;

Провеждане на интерактивни упражнения по кариерно ориентиране;

Провеждане на дискусии с ученици и родители на теми, свързани с избора на образование, професия и работа;

Провеждане на тренинги с ученици за формиране на умения за вземане на решения и търсене на работа.

Г) Работата по програми за кариерно ориентиране включва дейности за всички ученици от гимназиалната степен на образование, както и отделни целеви групи – застрашени от отпадане от училище, ученици с проблемно поведение и други.

4. Заниманията по интереси се провеждат чрез различни организационни педагогически форми – клуб, състав, ансамбъл, секция, отбор, други, насочени към:

А) Мотивиране и стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование, образованието за устойчиво развитие, както и за придобиване на умения за лидерство;

Б) Участие в образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически участия и изяви по проекти, програми и други на общинско, областно, национално и международно ниво;

5. Грижата за здравето на учениците се осъществява чрез дейността на медицинското лице в училището, с което се създават условия за достъп на учениците до медицинско обслужване:

А) В училището се прилагат програми, свързани със здравното образование, здравословното хранене, първа долекарска помощ и други. В провеждането на тези дейности учителите включват и родители на ученици.

Б) Родителят е длъжен да предостави информация за здравословно състояние на ученика и за проведени медицински изследвания и консултации и да осъществява взаимодействие с медицинския специалист в здравния кабинет на училището, като при покана за обсъждане или консултиране по здравния статус се отзовава.

6. Учениците се поощряват с морални и материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност.

7. Превенция на насилието и преодоляването на проблемното поведение се изразява във включването на отделни ученици в съответни дейности за въздействие върху вътрешната мотивация, както и оказване на психологическа подкрепа, която включва:

А) Създаване на условия за сътрудничество и ефективна комуникация между всички участници в образователния процес;

Б) Предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на тормоза и насилието и за преодоляване на проблемното поведение на учениците;

В) Извършване на групова работа с ученици и/или кризисна интервенция;

Г) Работа със средата, в която е ученикът – семейството, връстниците.

8. Логопедичната работа се осъществява от районен логопед и включва:

- превенция на комуникативните нарушения и на обучителни трудности;
- диагностика на комуникативните нарушения;
- терапевтична дейност при установени индикации за комуникативни нарушения;
- консултативна дейност с учители и родители на ученици с комуникативни нарушения.

9. Допълнителна подкрепа за личностно развитие

Допълнителна подкрепа за личностно развитие (ДПЛР) се предоставя на ученици от ПГХТ „Акад. Н. Неделчев“ за които Екипи за подкрепа за личностно развитие са оценили индивидуалните им потребности и са ги идентифицирали като ученици:

9.1 със специални образователни потребности;

9.2 в риск;

9.3 с хронични заболявания;

9.4 с изявени дарби.

В зависимост от установените индивидуални потребности на учениците се организира предоставяне на видове допълнителна подкрепа за личностно развитие и нейната продължителност (краткосрочна или дългосрочна):

9.5 Работа с ученик по конкретен случай.

9.6 Психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания.

9.7 Осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти.

9.8. Ресурсно подпомагане.

V. АЛГОРИТЪМ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЕХАНИЗМА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

№	Дейност	Отговорник:	Срок:
1	2	3	4
I. ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ			
A. Организация на процеса			
1.	Определяне на Координатор за учебната 2025 /2026 година. Утвърждаване на план/правила за работата на координатора.	директор	начало на учебната година
2.	Провеждане на работна среща с учителите и другите педагогически специалисти за възлагане на конкретни задачи и определяне на правила на работа при предоставянето на ОПЛР и утвърдените екипи по паралелки.	директор, координатор	начало на учебната година
3.	Събиране на информация относно индивидуалния напредък в обучението и специфичните потребности на ученика, сведения от педагогическите специалисти за развитието му, за възможни рискови фактори в средата, информация, която придружава ученика, логопедично изследване, портфолио, информация от родителите и др.	класни ръководители; учители; координатор ЕОПЛР	през учебната година
4.	Обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им.	класни ръководители; учители; координатор; заместник-директори	постоянен
5.	Провеждане на регулярни срещи за: <ul style="list-style-type: none"> • преглед и обсъждане на информация за обучението и развитието на конкретен ученик; • определяне на дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение; • определяне на дейности за превенция на обучителните затруднения. 	класни ръководители, учители, координатор ЕОПЛР	своевременно, при установяване на случай
6.	Предложение до директора за включване на ученик в конкретни дейности за ОПЛР.	координатор	Срок постоянен
7.	Допълнително консултиране по учебни предмети. Утвърждаване на график на консултациите на учителите по учебни предмети извън редовните учебни часове.	Директор ЗДУД	не по-късно от 15 октомври за първия учебен срок и не по-късно от 20 февруари за втория учебен срок

12.	Превенцията на обучителните затруднения.	директор,	
	<p>Обсъждане на информацията от входните равнища, индивидуалния напредък и наблюденията върху развитието на учениците на ниво педагогически специалисти. Определяне на конкретните ученици и съответните дейности за превенция на обучителните затруднения:</p> <ul style="list-style-type: none"> • допълнително обучение по отделен учебен предмет с акцент върху обучението по български език, включително оgramотояване; • консултации по учебни предмети; • логопедична работа. <p>Определяне на учениците, на които трябва да се извърши оценка на индивидуалните потребности за предоставяне на ДПЛР. Предложение от координатора до директора. Уведомяване на родителите за резултатите от обсъждането.</p> <p>Определяне със заповед на директора, въз основа на предложението на координатора, конкретните ученици, вкл. реда и условията за провеждане на дейностите.</p> <p>Анализ на резултатите от проведеното обучение, логопедична работа. Предоставя се на директора.</p>	координатор, класни ръководители, учители; ЕОПЛР;ЗДУД	
13.	Отчет на резултатите от предоставената ОПЛР на учениците на училищно ниво.	координатор	в края на I и на II учебен срок на заседание на ПС
Б. Дейности за предоставяне на ОПЛР			
1.	Изготвяне на оценка на паралелката за осигуряване на ОПЛР, насочена към всички ученици.	класни ръководители, учители, координатор ЕОПЛР	Октомври
2.	Оценка на развитието на ученик, за когото съществуват индикации за обучителни затруднения, проблемно поведение, риск или значително бързо напредване в развитието. Предоставяне на оценката на координатора.	психолог, учител ЕОПЛР	при поискване от класен ръководител, координатор, директор
3.	Допълнително консултиране на учениците по учебни предмети извън редовните учебни часове от учителите по предмети.	Учители; ЕОПЛР	ежеседмично, по график

4.	Провеждане на дейностите за кариерно ориентиране – индивидуалното и груповото информирание и консултиране, индивидуалната и груповата работа и работата по програми за кариерно ориентиране.	определени със заповед на директора слежебни лица	съгласно утвърден график
5.	Реализиране на годишна училищна програма за заниманията по интереси. Отчет за изпълнението на програмата на заседание на ПС.	определени с програмата слежебни лица	съгласно график
6.	Анкетно проучване на интересите, навиците и предпочитанията на учениците при ползване на информация от документални източници, както и глобалната мрежа. Предложения за оптимизиране на библиотечно-информационното обслужване в училището. Отчитане на дейността.	ЗДУД	
7.	Награждаване на ученици с училищни награди за високи постижения по предложения на педагогическите специалисти.	Директор; ЗДУД; ЕОПЛР;	на национални и училищни празници
8.	Провеждане на дейности за превенцията на насилието и преодоляването на проблемното поведение, съгласно заповед на директора: <ul style="list-style-type: none"> • консултиране с психолог/педагогически съветник; • включване в група за социални умения; • насочване към занимания съобразени с интересите на ученика; • дейности в полза на паралелката/училището, доброволчество. Проследяване на напредъка.	класен ръководител, психолог, , др.	
9.	Проследяване и отчитане на индивидуалния напредък на всеки ученик. Прекратяване или продължаване на дейностите за ОПЛР. Насочване към оценка на индивидуалните потребности от ЕПЛР за предоставяне на ДПЛР, ако се налага.	класен ръководител, учители, координатор	на три месеца до 3 месеца от предоставянето на ОПЛР
10.	Анализ на резултатите от предоставената ОПЛР на учениците на училищно ниво.	класен ръководител, учител, координатор	в края на I и на II учебен срок на заседание на ПС
II. ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ			

1.	<p>Подаване на заявление до директора на училището за извършване на оценка на индивидуалните потребности на ученик с оглед предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие. Прилага се набор от документи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • статуси от проведени предварителни изследвания и консултации – психологични, логопедични, медицински – при наличие на такива, в зависимост от потребностите на ученика; • всички документи, съдържащи информация за здравословното състояние и социалното положение на ученика, документи, издадени от съда, както и други документи, които имат отношение към обучението и образованието му необходими за извършване на оценката; • протокол от специализирана по профила на заболяването лекарска консултативна комисия и/или решение на териториална експертна лекарска комисия (ТЕЛК), и/или на Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК) с приложена лична амбулаторна карта, съдържаща информация за проведени изследвания, консултации, епикризи и други, които удостоверяват заболяването – при ученици с хронични заболявания. 	родител	Срок постоянен
2.	Сформиране на ЕПЛР за всеки ученик съобразно индивидуалните му потребности със заповед.	директор	Срок постоянен
3.	<p>Провеждане на общи срещи не по-малко от три пъти през учебната година. Родителят се запознава с датите на срещите.</p> <p>Протоколиране на общите срещи на ЕПЛР – за всяко заседание се води протокол в хартиен или електронен вид, подписан от лицето, водещо протокола, и от психолога и/или педагогическия съветник.</p>	ръководител на ЕПЛР	в началото на учебната година и в края на първия и на втория учебен срок

4.	Оценяване на индивидуалните потребности на ученик, за който има индикация, че е със специални образователни потребности. Изготвяне на Карта за оценка. Родителят писмено изразява в картата за оценка съгласието или несъгласието си с извършената оценка на индивидуалните потребности и с решението за предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученика. На родителя се предоставя при поискване копие от попълнената Карта за оценка на индивидуалните потребности на ученика.	ЕПЛР	до 3 месеца от началото на учебната година, при продължителност на оценяването най-малко 14 дни
5.	Оценяване на индивидуалните потребности на ученик, за който има индикация, че е с изявени дарби . Изготвяне на Карта за оценка. Родителят писмено изразява в картата за оценка съгласието или несъгласието си с извършената оценка на индивидуалните потребности и с решението за предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученика. На родителя се предоставя при поискване копие от попълнената Карта за оценка на индивидуалните потребности на ученика.	ЕПЛР	не по-късно от 3 месеца от установяване на потребността
6.	Оценяване на индивидуалните потребности на ученик, за който има индикации, че е в риск или с хронични заболявания. Родителите се запознават с оценката.	ЕПЛР	не по-късно от 3 месеца от установяване на потребността
7.	Изготвянето на протокол от заседание на ЕПЛР с мотивирано становище за необходимостта от потвърждаване на допълнителната подкрепа от РЦПППО. Представяне на протокола и картата за оценка на вниманието на директора на училището.	ЕПЛР	в деня на извършване на оценката
8.	Изпращане на копие от протокола с оценката и решението на ЕПЛР за предоставяне на ДПЛР на ученика със специални образователни потребности в РЦПППО за одобряване на предоставянето на допълнителна подкрепа (когато училището може да сформира ЕПЛР със собствени специалисти).	директор	в 7-дневен срок от извършването на оценката
9.	Изпращане на заявление до директора на РЦПППО за извършване на оценка по чл. 190, ал. 3, т. 2 от ЗПУО, когато училището не може да формира ЕПЛР със собствени специалисти.	директор	в 3-дневен срок от установяване на необходимостта от оценка

10.	Писмено информиране на родителя на ученика за правото му при несъгласие с оценката на индивидуалните потребности на детето му, изготвена от ЕПЛР да заяви повторна оценка със заявление до директора на РЦПППО в 14-дневен срок от извършването на оценката. Родителят попълва декларация, че е информиран.	ЕПЛР	14-дневен от оценката на ЕПЛР
11.	Със заповед на директора се регламентира реда и условията на предоставянето на ДПЛР след постъпилата в училището заповед на директора на РЦПППО за одобрението или неодобрението на ДПЛР за ученик със специални образователни потребности. Конкретизират се последващи стъпки – изготвяне на план за подкрепа, проекти на индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми, връчване на копие от плана за подкрепа на родителя срещу подпис, провеждане на дейностите от плана за подкрепа, отговорните лица. В случай на непотвърждение от РЦПППО се организира ОПЛР.	директор	
12.	Изготвяне на план за подкрепа за учениците, на които се предоставя ДПЛР. Реализиране на дейностите от плана за подкрепа.	ЕПЛР	
13.	Писмено уведомяване дирекция „Социално подпомагане“ по настоящия адрес на ученика с цел предотвратяване на риска от отпадането му от образование и с оглед защита на най-добрия му интерес, когато е налице несъгласие на родителя с предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие, независимо че въз основа на оценките на индивидуалните потребности е установена такава необходимост. Училището задължително организира предоставянето на дейности за обща подкрепа за личностно развитие на ученика.	директор	в деня на изразеното несъгласие на родител

14.	<p>Разработване на индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми по един или повече учебни предмети за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ученици със специални образователни потребности и за ученици с изяви дарби, съответно по чл. 95, ал. 1, т. 1 и 2 ЗПУО за учебната година; • ученици със специални образователни потребности и с множество увреждания; ако се обучават в ЦСОП. Индивидуалните учебни планове и програми се разработват в сътрудничество с ЦСОП. 	ЕПЦР	до един месец от извършването на оценката
15.	<p>Отчитане на резултатите от предоставената допълнителна подкрепа за личностно развитие с доклад до директора на училището с оценка на развитието на ученик, на постигнатите цели и резултатите от обучението, на използваните специални педагогически средства и методи на работа, на изпълнението на плана за подкрепа.</p>	ЕПЦР	В 7-дневен срок след края на първия учебен срок и в 10-дневен срок след края на втория учебен срок на учебната година.
16.	<p>Включване на Картата за оценка на индивидуалните потребности в личното образователно дело на ученика в НЕИСПУО; предава се заедно с останалите негови документи при прехода на ученика в друга институция.</p>	класен ръководител, координатор	След окончателното изготвяне на Картата за оценка и при преместване на ученика